

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksamisesta luopuminen

Khall 24.02.2026 § 54
111/00.02.01/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Kyllönen Pinja, puh. 044 7255223

Lasten kotihoidon tuen kuntalisä on kunnan vapaaehtoisesti maksama lisäsumma, joka vaihtelee kunnittain ja lasten iän mukaan.

Kuhmon kaupunki on toistaiseksi maksanut lasten kotihoidon tuen kuntalisää perheille, joissa lapsen/lasten oma vanhempi hoitaa kaikkia lapsia kotona ja perheen nuorimmainen lapsi on alle 3-vuotias.

Kun perheessä on alle 3-vuotias lapsi, joka ei ole kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, on perhe oikeutettu kotihoidon tukeen. Sisaruksista, jotka eivät ole kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, maksetaan ns. sisarkorotus. Lisäksi on mahdollista saada hoitolisää, johon vaikuttaa perheen koko ja tulot.

Kuntalisä on Kuhmossa ollut nuorimmasta lapsesta 100e/kk ja kaikista muista alle kouluikäisistä sisaruksista 30e/kk. Kuntalisä on maksettu hoitorahan korotuksena ja se on ollut verotettavaa tuloa. Kuntalisää ei ole maksettu takautuvasti.

Lasten kotihoidon tukea on haettu Kelasta, mutta kuntalisää ei ole tarvinnut erikseen hakea vaan se on tullut automaattisesti kotihoidon tukea saaville, ehdot täyttävälle kuhmolaisille perheille.

Kuhmon kaupungin talousarvion 2026 laadinnassa on huomioitu maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtyminen 1.8.2026 alkaen. Asiasta on käyty keskustelua hyvinvointi- ja sivistysvaliokunnassa sekä kaupunginhallituksen kokouksissa. Ennakkovaikutusten arviointi valmisteltiin kaupunginhallitukselle joulukuussa 2025. Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 16.12.2025 §:ssä 122 hyväksynyt Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027 ja 2028. Maksuton varhaiskasvatus mainitaan talousarviossa kasvun ja oppimisen palvelualueen osiossa. Kuhmon kaupunginhallituksen kokoukseen 24.3.2026 tuodaan esitys maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisestä.

Maksuttomalla varhaiskasvatuksella on tarkoitus tukea kuhmolaisten lapsiperheiden hyvinvointia sekä lisätä kunnan houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta. Maksuttomaan varhaiskasvatukseen olisivat oikeutettuja väestörekisterin mukaan Kuhmossa kirjoilla olevat lapset, joiden varhaiskasvatuspaikka sijaitsee Kuhmossa. Oikeus maksuttomaan varhaiskasvatukseen alkaisi vanhempainrahakauden päätyttyä ja kestäisi lapsen oppivelvollisuuden alkamiseen saakka.

Mikäli kaupunginhallitus tekee päätöksen siirtymisestä maksuttomaan varhaiskasvatukseen, kotihoidon tuen kuntalisän alkuperäinen tarkoitus tukea perheitä lasten kotihoidossa ja tasapainottaa varhaiskasvatuksen kustannuksia ei enää toteudu samalla tavalla kuin aiemmin.

Kuntalisä on ollut keino kannustaa perheitä hoitamaan alle 3-vuotiaita lapsia kotona ja siten hillitä varhaiskasvatuksen menojen kasvua. Maksuttoman varhaiskasvatuksen myötä tämä taloudellinen ohjausvaikutus poistuisi, ja kuntalisän säilyttäminen ei enää olisi kaupungin palvelurakenteen tai talouden näkökulmasta perusteltua. Lisäksi maksuton varhaiskasvatus parantaisi perheiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia käyttää varhaiskasvatuspalveluja riippumatta taloudellisesta tilanteesta.

Kuntalisästä luopuminen selkeyttäisi tukijärjestelmää, kohdentaisi kaupungin taloudellisia resursseja tehokkaammin ja tukisi varhaiskasvatuksen strategisia tavoitteita, kuten osallistumisasteen nostamista ja lasten hyvinvoinnin vahvistamista. Muutos olisi linjassa myös valtakunnallisten tavoitteiden kanssa, joissa painotetaan varhaiskasvatuksen saavutettavuutta ja varhaisen tuen merkitystä.

Esittelijä Kaupunginjohtaja Juntunen Juhana

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että mikäli Kuhmon kaupunki päättää hyväksyä maksuttomaan varhaiskasvatukseen siirtymisen 1.8.2026 alkaen, Kuhmon kaupunki luopuu maksamasta lasten kotihoidon tuen kuntalisää 1.8.2026 alkaen.

Merkitään, että Kuhmon Vanhempainyhdistys jätti asian liitteenä löydettävän vetoomuksen kotihoidontuen kuntalisän säilyttämisen puolesta.

Merkitään, että asiantuntijana kuultiin varhaiskasvatuksen johtaja Niina Kähköstä.

Kaisa Oinas-Panuma ilmoitti olevansa esteellinen ja poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi.

Merkitään, että Maija Inget esitti, että kotihoidon tuen kuntalisää maksettaisiin vuoden 2026 loppuun asti, ja asiaa tarkasteltaisiin sitten uudelleen. Esitys raukeni kannattamattomana. Maija Inget jätti asian lopuksi kirjallisena eriävän mielipiteen.

Päätös Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.